

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Uj rendszer régi emberekkel.

A magyar véralkatban sem kitartás, sem következetesség nincs. Fellobbanunk, mint a szalma-láng, de ép oly gyorsan ki is alszunk. Lelkesen hozzáfogunk mindenhez, de mindent csak félig tanulunk, csak félig teszünk meg. A megkezdett falat tétő alá soha nem hozzuk. A félbenhagyott munkát rábizzuk a véletlenre.

Ne feledjük, hogy fegyverszünetünket az ország csak azzal a megokolással fogadta el, hogy a régi rendszert elseperjük, közéletünket a zsebrákoktól megtisztítjuk, gazdasági önállóságunkat előkészítjük és alkotmányunkat az önkényuralom esetleges támadásaival szemben újabb védőbástyákkal körülsáncoljuk.

E reménységéből mindedig mit váltottunk be?! Ha a mai helyzetről pontos mérleget készítenek, nem sok örömről telik benne. Nagy lelkesedéssel indítottuk meg a mozgalmakat, de azokat szervezni, nyíbeütni sem erőnk, sem kitartásunk nem volt.

Igy jártunk el a szervezett hazaárulókkal is. Kezdetben meghúzták magukat. Remegve bujtak össze s egymásba kapaszkodtak, mint a torony homályában füzérben csüngő denevérek. Csak így vélték magukat biztonságban. De a vihar lassankint elvonult fejük fölött. A sötét felhők csak mennydörögtek, de az ég villama nem csapott le rájuk! És ők lelket kaptak!

A vidéken, sőt még a központban is általános a panasz, hogy még mindig a haladó kormány kreaturái uralkodnak és általuk azok, akik őket valaha kinevezték. Még csak a hajuk-szála se görbült meg. Egyik-másik megvedlett. A kopott bőrét ledobta, mint tavaszszal a kigyó. De az új bőrben is a régi csuszó-mászó állat sziszeg. Ezt ugyan hiába melengeltjük a keblünkön! Ugy járunk vele, mint Aesopus a dermedt kigyójával. Mihelyt felmelegszik megmar.

Menedékük a 67-es alap. Verik a mellüket, hogy ők mindig a kiegyezési rendszernek voltak a hitvallói. Ma is csak azt vallják. Ebbe kapaszkodnak. A külszinbe, mely utját állja, hogy tisztult alapon egészségsőbb alakulás jöhessen létre.

Titokban pedig keverik a boszorkány üstöt. Ápolják régi összeköttetéseiket. Kezükbentartják a hatalmat és irányítják a

vidéki sajtót. Ezzel csöpögtetik a mérget a közönség fülebe, mint Hamlet atyjáéba az orgyilkos dán király.

És mi csodálkozunk, hogy miért lesz naponkint izgatottabb a magyar közvélemény?! Gyanus szemmel nézegetik az új kormány minden lépését. Miért? Mert fél év alatt évtizedek bűneit és nyomorát nem orvosolhatta? Keressük az okot mindenekelőtt saját gyámoltalanságunkban. — Nem csapoltuk le a mocsárt és annak kigözlögése megtölti a levegőt a rendszeres hazugságok mérges páráival. Ezt szívja magába minden tüdő és lázas lesz tőle az ország vérkeringése.

Elnézésünk elbizakodottá tette őket. Nem érezték elég erősen a megtorlást. Meggyőződtek, hogy Magyarországon egy ember legfeljebb csak fél évre kompromitálhatja magát. Ezért Catilina merészségével ők akarnak felül kerekedni. Pereket indítanak végkielégítésükért, mint az a maki darabont, aki ma már hazafiúi érdemeire hivatkozik! Számit rá, hogy nálunk az emberek könnyen felejtnek.

Mi pedig ez alatt alkotmánybiztosítékokon törjük a fejünket. Igen helyesen. De azt is tudhatjuk, hogy hozhatunk mi ezer új törvényt, az erőszakot utjában meg nem állíthatjuk. Az önkényuralom, mely a joggal szemben egyszerűen a szuronyokra támaszkodik, legfeljebb egy-két árokkal többet fog átugrani. Ezért a nemzeti küzdelem nem annyira a törvényeken, mint inkább a jellemeken nyugszik. Láthattuk, hogy a megyék ellenállása a közelmúltban is a személyek megbízhatóságára és hazafiságára volt felépítve. Ott folyt a csata, ahol férfiak forgatták a fegyvert. Ahol pedig ilyenek nem küzdöttek, ott az első parancssóra le is rakták azt.

A nemzet eleven erejére kell már egyszer támaszkodnunk. Le kell sujtanunk erős kézzel, hogy a bűn elvegye büntetését és az érdem elvegye jutalmát. Csak erős akaratú nemzetek viszik jogaikat diadalra, a többieket eltiporják és legázolják. Nehéz napok következnek még reánk, azért kell frontot csinálni minden irányban a nemzet ellenségeinek.

Igy ír a „Magyarország“!
Lám, tehát nemcsak mi állítjuk, hogy Kristóffy kreaturáit gyökerükben ki kell irtani.

Udvarhelymegye Rákóczi szabadságharcában.

Irta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(5. folytatás.)

Rákóczi társaival előbb Lengyelországba, onnan XIV. Lajos francia király meghívására Franciaországba menekült. Innen aztán Törökországba ment, miután látta, hogy a francia segélyvel csak hitegettek, s itt végezte be munkás és a magyar szabadsáért feláldozott életét 1735. április 8-án nagypénteken, Rodostóban. Tetemeit a konstantinápolyi szent B-noit templomban temette el zágoni Mikes Kelemen, a fejedelem hűséges íródeákja, szívet pedig francia földbe temették, Grosboiba, ahova még életében ígérte volt. Ott halt el az idegenben vármegyénk szülőtte: lengyel-falvi Orbán Elek is, ki végig kitartott forrón szeretett fejedelmé mellett. Sirja ismeretlen, jeltelen. Nincs senki, aki tudná, hol porladnak csontjai. Csak a hű rokonok szívében s a hazának történetében él emléke neki is időtlen időkig.

Állítólag a fejedelem bujosása előtt, midőn már lehanyatlott a kurucok csillaga s a bus tárogató csak a szívfacsaró nótákat zokogott a bércek között, midőn már hontalan volt a magyar sajtó hazájában, midőn eljött a vég kezdete, itt hívséges emberénél Orbán Eleknel húzta meg magát a fejedelem, hol tovább egy hónappal várta a sajtó és hazája sorsának jobbra fordulását. Innen menekült Lengyelországba s a hol Galambfalván megpihent, áll még az a nagy cser evezredes vihartól tépve. Talán még az ősök áldoztak alatta Hadurnak, talán látta még e büszke óriás nemzetünk nagyságát, midőn fél Európa rettegte hatalmukat.

Menekülnie kellett a nagy fejedelemnek Lengyelországról, mert népünk legnagyobb ellenségei, a besugók működtek s veszedelmesen közeledtek Lengyelországhoz a németek. Kincsét egy leölt bivaly bőrébe varrta Rákóczi s hű emberével a kertben egy nagy fa tövében ásta el, hol ma is keresi a nép, de még reá nem akadtak. Nem telt be reménye a nagy fejedelemnek, nem látta többé viszont a szenvedő anyját, az imádtott hazát.

Utódai két fia: József és György voltak, kik közül György a párisi festett világban élte napjait Czárógi gróf néven, nyomtalanul lünt el. Benna nem élt az apja vére, sem az edes anyjái: Hesszeni Amáliáié, aki bár német volt, de minden ízében magyarrá lett. József megpróbálta, hogy a német járom alól fel szabadítsa hazáját, de midőn seregei élén Erdélyhez közelgett, Csernavodában 1738. nov. 10-én hirtelen elhalt. Állítólag megmérgezték s vele kihalt e nagy család, mely annyi kitűnő hazafit adott a hazának.

A trencsényi csata után Erdély többé nem tudott a kurucok kezébe kerülni s ami apróbb csatározások előfordulnak, az csak a hamu alá temetett tűznek volt fellobbanása, az elnyomott honfibanatnak kitörése. Erdély mint megláncolt oroszán feküdt a német lábai előtt s csak elkeseredetten nézte, mint fenik a kést bőre lehuzására, a rettenetes adózás, sarcolás által. Csak néha jajdult fel, midőn a

kés tulmélén vágott eleven testébe. Oh mert a természet is ellenünk esküdt. A harcban megtizedelt lakosság közé becsap a döghalál, melyet Moldovából hurcoltak be valami gyergyószentmiklósi cigányok s innen mint futó tűz terjedt el az egész Erdélyben. Pusztítása valami borzasztó volt, ugyannyira, hogy Cserey szerint Erdélyben rövid pár év alatt mintegy 100,000-en, Udvarhelymegyében 1710-ig mintegy 18,000-en lettek e csapás áldozatává. Nemso-kára a marhavész is pusztítani kezd s ami kevés megmaradt még, azt elviszik az elemi csapások s ha volt még valami, azt elvitte a labanc adóba. Csak marhákból hamarosan több volt a kár 3 milliónál. Mily óriási összeg ez egy háborútól fel-dult országban! S ez agyonanyar-gatott, mindenéből kifosztott, koldussá tett népet sem kímélte a labanc, csak azért, mert hazájáért, szabadságáért, jogaiért fegyvert mert fogni. Oh a könyörület a nemes szívek tulajdona s a legyőzött ellennel emberségesen bánni nem zsoldos had, de lovagsereg szokott.

(Vége köv.)

A fenyédi erdő-ügy.

A „Székely Udvarhely“ hasábjain többször szóvá tettük Fenyéd község közbirtokosságának erdő-ügyét. Az eset kétségtelen voltát most alkalmunk van hiteles közjegyzői okirattól megvilágosítani és ezzel a netaláni félreértéseket eloszlatni. Éppen azért szóról-szóra közöljük a következő, rendelkezésünkre bocsátott okiratot:

Közjegyzői okirat.

Elöttem Dr. Horváth Károly székelyudvarhelyi királyi közjegyző előtt alulírott helyen és napon megjelentek ifjabb Sándor István közbirtokossági elnök, Fekete Imre római katolikus lelkész, Gálffy István közbirtokossági elnök, Balázs Károly községi főbíró mindnyájan fenyédi lakosok, kiket személyesen ismerem és közjegyzői okirattal foglalni kérték a következő kötelező nyilatkozatot és Egyezséget:

I. Felek előre bocsátják, hogy ifjabb Sándor István és birtokos társai a közös birtokosok által Fenyéden 1904 ezerkilencszáznegy év március (12) tizenkettődik napján 2 szám alatt, továbbá 1905 ezerkilencszázöt év március (9) kilencedik napján II. 6 szám alatt hozott jegyzőkönyvi határozatokkal az árvátfalvi II. rész 8 számú telekjegyzőkönyvben a 1. 2. rendszám alatt felvett közös erdőnek még le nem tarolt- és körülbelől 150 egyszázötven hold területen fennálló kinőtt fak eladását határozták el, mely erdőterület és az azon lévő faanyag legnagyobb részben ifjabb Sándor István, másfelől pedig az összes többi közös birtokosok tulajdonát képezi a köztük már külön okmányszerűleg is megállapított arány szerint.

II. A mennyiben ezen erdő fent körülírt faanyagának szándékolt eladása az illetékes felettes hatóság által is engedélyeztetnék s így az

eladás tényleg létrejönne, a befolyó vételár hováfordítása és mikénti elhelyezésére nézve ifjabb Sándor István, mint legnagyobb arányrészben saját nevében is s ezenkívül mint közbirtokossági elnök az előző pontban hivatkozott jegyzőkönyvi határozatok alapján az összes közbirtokosok nevében visszavonhatatlanul és jogérvényesen kötelezettséget vállal arra, hogy a befolyó vételárból:

1. 32000 azaz harminckétezer koronát a fenyédi erdekelte közbirtokosok kepefizetési kötelezettségének fedezetül letesz a római katolikus egyházhatóság kezelésébe azon kötelezettséggel, hogy annak csakis a kamatai fordíthatók a fenyédi egyházi tisztviselők fizetésének fedezésére és pedig ebből:

a) 1300 azaz egyezerháromszáz korona a lelkesítő összes járandóságok fedezésére.

b) 600 azaz hatszáz korona a kántor-tanító összes járandóságainak fedezésére.

c) 100 azaz száz korona a harangozó összes járandóságainak fedezésére.

2. A közös birtokosok kikötik azonban, hogy a fenti összesen 2000 kétezer koronát netán meghaladó kamatjövdelem a letett tőkét kezelő egyházi hatóság által a közös birtokosság pénztárába mindenkor visszafizetendő, viszont azonban ha a kamat jövdelem a fent kitett összegű járandóságokat nem fedezné, a hiányzó összegnek saját pénztárukból leendő mindenkor pótlására a közös birtokosok magukat kötelezik.

3. Kifejezetten megállapítatik, hogy a leendő tőke tulajdonjoga mindenkor az azt letéve fenyédi közbirtokosságot illeti s ha az egyházi tisztviselők javadalmazása államilag, egyháziilag, vagy bármi más módon bármikor megváltatnék, ezen fedezetül letett pénz alap, minden akkor meglevő járulékaival együtt az egyház hatóság által a fenyédi közbirtokosok pénztárába azonnal vissza lesz fizetendő.

4. A közbirtokosság a letett pénz-alap mikénti gyümölcsöztetése és kezelésére nézve, magának befolyást akarván biztosítani, kiköti, hogy az egyházi hatóság által az e tárgyban határozó gyűlésekre a közös birtokossági tanács összes tagjai mindig hivassanak meg s a pénzkészítés kérdésében hozandó határozatoknál az ő véleménye figyelembe vétessék. Ezen kívül kikötik a közös birtokosok azt is, hogy Gálffy István jelenlegi fenyédi körjegyző és birtokos, az ő halála után pedig örökössei akár személyesen, akár meghatalmazott útján gyakorlandó egy szavazattal az említett pénz-alap mikénti kezelésével összefüggő kérdések tárgyalásainál, illetve az ez iránti határozatok hozatalánál mindig részt vehessenek.

5. Az erdő eladásból befolyó vételárból másod sorban a közös birtokosokat, mint ilyeneket az eladás idején terhelő összes tartozások s a felmerült költségek fognak kifizetelni.

6. Az ezek után még fennmaradó vételár összege pedig örök időkre a közös birtokosok feloszthatatlan közbirtokossággal fog kezelteni és elhelyeztetni s annak kamat jövdeleme a közbirtokosok községi háztartási szükségleteinek fedezésére fog fordíthatni, hogy ily módon ők az e címen kivetendő pótdadóktól egészen vagy részben mentesítve legyenek.

7. Ezen összeg vagy takarékpénztárral fog kezelteni s ez esetben a betéti könyv Udvarhelymegye örökösletei fog adadni s csakis a kamatok lesznek a fenti célra felhasználhatók, vagy pedig jelzálog kölcsönök adása útján lesz gyümölcsöztethető.

8. Utóbbi esetben a közbirtokosok tanácsa jogosult ezen közös pénz-alapból kölcsönöket folyósítani, de mindig csak mint jelzálog kölcsönt, tehermentes jelzálogra, az ingatlan becsértéke fele részének erejéig, legkevesebb 6 százalék hatszáz-

százalék kamat és a jelzálog telek-könyvi bekebelezetése mellett. Ilyen esetben a bekebelezési záradékkal ellátott adós levelek lesznek esetéről esetre a vármegye örökösletébe adandók.

III. Ifjabb Sándor István a kérdéses erdő eladás esetére magát és az őt megbízó közös birtokosokat a fent felsorolt összes kötelezettségek pontos betartására visszavonhatatlanul kötelezi.

IV. Fekete Imre római katolikus lelkész a fenyédi római katolikus hitközség képviselőjében a közös birtokosok fenti nyilatkozatát teljességgel elfogadja s hivatkozással az e tárgyban már előzetesen kinyert püspöki engedélyre, jelen okmányok a fenyédi római katolikus hitközségre vonatkozó összes pontjait a hitközségre nézve is kötelezőnek ismeri el.

V. Balázs Károly községi bíró és Gálffy István körjegyző Fenyéd község képviselőjében, utóbbi pedig saját személyében is, jelen okmányok a községet érdeklő összes rendelkezéseit jogérvényesnek és kötelezőnek elfogadják.

VI. Fentiek szerint jelen közokiratba foglalt jogügyletet az összes alulírott erdekelte felek magukra nézve jogérvényes egyezségnek tekintik, a hitközségre nézve azonban csak a felettes egyházi hatóság jóváhagyása után lesz jogérvényes.

VII. Jelen okmány összes költségeit és illetékeit a közös birtokosok hordozzák.

VIII. Mindenki erdekelte fél tetszés szerinti számú hiteles kiadvány kivételére jogosult.

Miről ezen körjegyzői okiratot felvettem, megkereső feleknek felolvastam, mire ők kijelentve, hogy az akarataikkal mindenben megegyeznek, előttem saját kezűleg aláírták.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1906 ezerkilencszázhat évi február hó (15) tizenötödik napján a közbirtokosok képviselőjében és a saját nevében is: ifj. Sándor István s. k., Fekete Imre s. k., a fenyédi római katolikus hitközség képviselőjében (P. H.) Balázs Károly s. k. főbíró Fenyéd község képviselőjében, Gálffy István körjegyző. Díjj-fok (199 §) 50 K, irás 3 K 20 f. bg. 2 K, összesen 55 K 20 f. (P. H.) Dr Horváth Károly s. kir. körjegyző.

Hogy ezen az ifj. Sándor István részére kiállított hiteles kiadvány az örökösletben lévő 2 két ivre terjedő 2 két koronás bélyeggel ellátott eredeti körjegyzői okirattal szóról szóra mindenben megegyezik tanusítom.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1906 ezerkilencszázhat évi február hó 15 tizenötödik napján.

Díjjegyzék stb.

Dr Horváth Károly,
kir. körjegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Városi költségvetés közszemlén.** Székelyudvarhely város jövő évi költségvetési előirányzata mai naptól számítva, 15 napi közszemlénél van kitéve a városházánál. Együttal a képviselőtestület tagjainak is megküldik az őszi rendes közgyűlés folyó hó 26-ika körül lesz. A közszemlénél tett költségvetést minden városi adófizető polgárnak jogában áll megtekinteni s az ellenes esetleges észrevételeit a polgármesteri hivatalhoz benyújtani.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete hétfőn d. u. 5 órakor Gotthárd János polgármester elnöksége alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a választott képviselők mandátumának megújítása és a kisorsolás megejtése fölött határozott. Az új választás alá kerülők névsorát másutt közöljük. Az igazoló választmányba Dr Mezei Ödön és Sándor Mózes választották meg s a homoródi Láz nevű legelő eladását harminc nap múlva tartandó közgyűlésre tűzték ki. — A fa-

zekasipartársulatnak agyagbánya engedélyezését elhatározták. Ohajthatandó volna, hogy a létező bajokon szövetkezés útján segítsen a társulat. Klein Zsigmond kérésére a válasz megadását függőben tartják addig, míg a kiküldött bizottság jelentést tesz, hogy vajjon helyesen jelölték-e ki a bérbeadott területet az ajánlati feltételek szerint. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés veget ért és a jegyzőkönyv hitelesítése tegnap d. után történt meg.

— **Falusi panamak.** Mióta a boldogult szabadelvű korszak letűnt és a politikai kortesszolgálatok immár világért sem olyan értékesek, mint abban az időben voltak, azóta a falusi panamak is kezdnek felszínre kerülni. A mesterségesen bekötött szemek kinyitnak s maga a nép is törődni kezdett a közvagyon oltalmazásával. Törődni kezdett, mert látja, hogy a visszaéléseket — tekintet nélkül a kortesszolgálatokra — személyválogatás nélkül ostromozza a mostani vezetőség és elnézésre, bünpalástolásra, senki sem számíthat. Viszont pedig a közérdekért önzetlenül harcolók is bátrabban előlephetnek követelni az igazságot, mert alaptalan üldözések nem érhetik s ha ilyeneket produkál is egyik-másik merészebb képzelt hatalmasság, rövid idő alatt kénytelen meghunyászkodni. Táplálékot, biztatást nem nyervén felülről, visszapottyan bűnös cselekedeteinek mocsarába Szükség volt a felrisszülésre. Népünk piócáit bizonyos törvényes korlátok közé szorítani, ideje volt. Az elszabadult és vadon száguldó zsebmetszési gyakorlatokat — a panamak szemérmetlen fertőjét lecsapolván — megszüntetni, legszorgosabb feladat, a nemzeti tisztogatáshoz tartozó hivatás kell legyen mindenütt. Ez a szociális reformok körébe vágó nemes cselekedet. Folytassák hat bátor és tiszta kézzel a nagy munkát mindazok, akiknek ez hivatásukból kifolyó kötelességük. Ne élőködjenek egyesek heremódra a társadalom husán és ne igyanak annak véréből ragyásni akkor, midőn a kizsi polyozott nép egyrésze éhséggel küzdökös s igen gyakran elvont táplálékát adja oda a közterhek adójába. Tanítsuk meg a népet kötelességeire, de egyszersmind ne feledjük törvényes jogait sem szeméi elébe tartani.

— **1848. november 6-án szomorú napra virradt Székelyszentmihály község lakossága.** E napon hoztak át 8 foglyot az oláhok Firtosmartonostól, a kik közül 4-et rettenetes kegyetlenséggel legyilkoltak s a többieket is összevagdalták. Árván, elhagyottan állott sirjuk, csak egy kis fakereszt hirdette Deák Mózes jóvoltából, hogy négy derék székely ifju pihen ott s virágot, egy vad-rózsza bokrot a Mindenség atyja ültetett reá. De nemsokára köemlék hirdeti, hogy ott szűnt meg dobogni hazáját igazán szerető négy székely sziv. Deák Miklós unitárius lelkész és tarcsafalvi Pálffy Aladár az emlékbizottság nevében kérés terjesztett fel a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, hogy a helybeli kö- és agyagipari szakiskolában egy emlékoszlop díjtalan elkészítését engedélyezze, a mit Hargita Nándor igazgató szives közbenjárására, az anyag árának megfizetése mellett, engedélyezett is. Az ifjaknak szomorú történetét is megírta tarcsafalvi Pálffy Aladár, mely lapunk kiadóhivatalában fog megjelenni december közepére, „Mózsibá' és társai” székely góbságok című könyvének társaságában. Az író e helyen tisztelettel kéri, hogy a kinél gyűjtőiv van, sürgősen küldjék vissza címére, hogy a nyomtatásról intézkedhessék. Az emléket jövő nyáron adják át rendeltetésének nagy ünnepek között. E nap különben nevezetes arról is, hogy ekkor szalasztotta meg a Steinburg hadnagy vezetése alatt álló oláh és szász tábornok, mintegy 10,000 embert Bikafalvánál az udvarhelyiek

60 emberből álló kicsiny csapata. Négy bikafalvi székely a futók közül ellőtt vagy hatvanat.

— **Kilépő és kisorsolt városi képviselők.** A folyó évben kilépő és a három évvel ezelőt megválasztott, de most kisorsolt városi képviselőtestületi tagok a következők: Kovács Domokos, Hlatky Miklós, Sándor Mózes, Kovács Dénes, Zakariás Antal, Balint György, Simó János (szombatfalvi), Szebeny Antal, Tassaly Lajos, Orbán Dénes mészáros, Szakács Gyula, Keszler János, Kassay F. Gyula, Szeles Pál, Cséplő Ignác rendes; Kovács Domokos, ifj. Bodrogi György, Szabados Ferenc póttagok; kisorsoltak: Daróczi Miklós, Ferenczi István, Tamás Albert, Molnár Károly, Szabó István (szombatfalvi).

— **Háziipari tanfolyamok.** A földmívelésügyi miniszter utasította a gazdasági szaktanárokat, hogy a tel folyamán a mezőgazdasági munkásnépnek a füzvesszofonás, seprőkötés, fafaragás, szalma- és gyékényfűtésben való kioktatása céljából háziipari tanfolyamokat rendezzenek. Ebből kifolyólag a székelykeresztúri gazdasági szaktanár vármegyénkben Kobátfalva, Székelykeresztúr, Siménfalva és Csekefalva községekben rendez tanfolyamokat. A gyakorlati tanfolyamokon a hét bizonyos napján gazdasági előadásokat is tart.

— **Eladja-e a város a homoródi Láz?** Ez a kérdés foglalkoztatja most különösen városi gazdálkodó közönségünket. S miután az ügy a községi törvény 112 §-ának rendelkezéséhez képest 30 nap közbetevésével a hétfői közgyűlésből kifolyólag határozatilag kitűzetett, elég idő van a megfontolásra. Mi most is csak annak a véleménynek adunk kifejezést, hogy a város meglevő vagyonát eladni, nem helyes dolog. Úgy értesülünk, hogy holdankint mindössze 100 koronát ígértek a Lázért. Ez pedig nem olyan összeg, a melyért érdemes volna vásárt kötni. Elvégre a közbirtokosság nincs is reá szorulva, hogy potomáért elvesztgesse meglevő értékes vagyonát, melynek a megkezdett legelőjavítás befejezése után sokszorososan növekedik az ára. Másfelől pedig a terbevelt Szabó Ferenc-fele tag megvétele, könnyű szerrrel eszközölheti abból a 300,000 koronás összegből, melyet a város 50 év alatt visszatéríteni kötelez évi 4000 koronás részletekben és a melyre megfelelő kölcsönt bármely percben lehet fölvenni. Nagyon is meg kell gondolni tehát, hogy vajjon eladja-e a város a Láz, mely 208 kat. hold lévén, igen tekintélyes terület.

— **Színészet.** Szombaton Sundermann darabja „A becsület” került színre gondos rendezéssel, jó előadással. Ladányi és Halasy Mariska most is nagy sikert értek el lelkes játékkal. Baghy szépen alakította a Heinekke nehéz szerepét; Kozma Pista mesterkéletlenségével hatott. Rónait ezuttal temperamentumának megfelelő szerepben élvezhetjük, valamint Neményit is. Mellettük még különösen Püspöki érdemel felemlítést, a többiek játéka közepszerű volt. Vasárnap „A gyimesi vadvirág” ment elég szép közönség jelenlétében és kellő előadással. Baghy Gyula a szenvedélyek hangját jól eltalálta. Balla Mariska kedves hangjával aratott sikert. — Mellette sokat tett a darab érdekében Halasy Mariska is, de a siker java részre Hegyessynek és Somogyinak érdeme, kik kellemesen mullattatták közönségünket. Halasy, Rónai, Bekésy most is jól játszottak s ez utóbbi különösen jól. Szóval színész és közönség meg lehetett egymással elégedve. Hétfőn a „Gül Baba” című operette került színre fél helyárrakkal, telt ház előtt. Kedden Ladányi Imre jutalomjátékául „A dolovai nábob leánya” került előadásra szép számú közönség előtt, Talján főhadnagy szerepében Ladá-

nyival, replők is sikeréhe nyílt szí a közön

— **T** utóbbi is vár le s ese sem tö városnal mazhatil mazott. város n helyette zetésért tésésérö het és küldtek.

— **Ta** délyrészi rendes h hó 17-én udvarhel jainak k közgyüle den egy tisztelet tagok, ki ohajtana végett fo alulírott kezni sz jelentkez minemü tarthatna 5. Kartár egyi. elm

— **A** sük. Biz szerzett aki prób sabb azo dulással tositani mert kol valódi s kellő idő megakad A „Magy kant-és nek tagj akik nem tállyhoz k legyenek hivataln lalkozásu fődöszer sithatja könyv:ül kolduskö kön át r met, biz kaképes megszer 20, 24 v fizetése mulva e tenkint 8 90 fillér vagy 61 kaphatur munkaké kor áll díg végz teljesiten ha valak zetés ut fillért, v kaphat, megelhet független egész é minden megérter kikerülne még ház jék tehát arra, ho kások ro tagja leh érdeme den perc kárát ok 15-ikéi nuár 1-i sőbb ma sem ny Blájer lentkezh fillér.

— **Az** egylet f. törtökön

nyival, ki jól jászott. A többi szereplők is nagyban hozzájultak az est sikeréhez, sőt Halasi Mariska játékát nyílt színen is elismeréssel hozták a közönség.

— **Tiszti ügyész nélkül.** A legutóbbi képviselőtestületi közgyűlés is városi tiszti ügyész nélkül folyt le s esetről-esetre a tanácsgyűlések sem történnek különben. Ebből a városnak sok jogi hátránya származhatik, amint talán eddig is származott. Tiszti ügyész nélkül egy város nem lehet. Gondoskodni kell helyettesről. Elvégre 1400 K évi fizetésért a város jogi ügyeinek elintézéséről még helyettes utján is lehet és kell is gondoskodni. (Beküldtek.)

— **Tanítók figyelmébe.** „Az Erdélyrészi Tanító Egyletek Szövetsége” rendes közgyűlését folyó évi nov. hó 17-én fogja megtartani, miről az udvarhelymegyei tanító egyesület tagjainak közvetlen tudomásuk van E közgyűlésen résztvenni joga van minden egyesületi tagnak. Ugyanazért tisztelettel felkérem, hogy mindazon tagok, kik a közgyűlésen megjelenni ohajtanak, elszállásolás és tájékoztatás végett folyó év november hó 10-éig alulírottánál annál is inkább jelentkezni sziveskedjenek, mivel a nem jelentkezők felutazásuk esetén semminemű kedvezményhez igényt nem tarthatnak. Siménfalván, 1906. nov. 5. Kartársi üdvözléssel: *Szász Ferenc*, egyll. elnök.

— **A koldusok számát kevesbítjük.** Bizony keserves a koldulással szerzett kenyér. Az tudja ezt igazán, aki próbálja. De sokkal iszonyatosabb azok helyzete, akik még koldulással sem tudnak megélhetést biztosítani maguk- és családjuknak, mert koldulni nem tudnak. Ezek a valódi szegények. És mindezt — kellő időben való védekezéssel — megakadályozni, ellensúlyozni lehet. A „Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíj Egylete” — melynek tagjai lehetnek oly egyének is, akik nem tartoznak a munkás osztályhoz kor- és nemkülömbőség nélkül, legyenek azok önálló iparosok, avagy hivatalnokok, vagy bármiféle foglalkozásu egyének — az a hatalmas védőszervezet, ahol mindenki biztosíthatja önmagának azt, hogy mások könyörületeségére ne szoruljon, a kolduskönyér keserűségétől örök időken át mentes legyen. Ezt a védelmet, biztos jövőt addig, amíg munkaképesek vagyunk, nagyon olcsón megszerezhetjük, még pedig heti 20, 24 vagy 30 fillér tagsági díj befizetése mellett. Hiszen már tíz év múlva ezen csekély fillérekért hetenkint 8 K 50, 9 K 80 vagy 11 K 90 fillér heti; 436 K 80, 509 K 60 vagy 618 K 80 fillér évi segélyt kaphatunk — rokkantság, vagyis munkaképtelenség esetén, amely akkor áll be, ha bármely ok miatt addig végzetlen rendes foglalkozásunkat teljesíteni nem tudjuk. Már pedig ha valaki egy hétre 20 fillér befizetés után tíz év múlva is 8 K 40 fillért, vagyis naponta 1 K 20 fillért kaphat, akkor nemcsak tisztességes megélhetést, hanem önállóságot és függetlenséget biztosít önmagának egész életén keresztül. Vajha ezt minden székely ember és asszony megértene! Akkor a koldustársiznya kikerülne divatból s nem lennének még házi szegények sem. Törekedjék tehát minden honfi és honleány arra, hogy a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete” tagja lehessen azonnal, mert minden perc elmulasztásával önmagának kárát okozza. *Folyó évi december hó 15-ikéig — visszamenőleg 1906. január 1-ig — még tagja lehet.* Később már e kedvezmény semmi áron sem nyerhető meg. Az új tagok Blájer Balázs fiókpénztárosnál jelentkezhetnek. Beiratási díj 1 K 20 fillér.

— **Az udvarhelykörü Dávid Ferenc-egylet f. évi november hó 15-én (csütörtökön) Homoródszentpálon tar-**

tandó közgyűlésére az érdeklődőket tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Istentisztelet imával, tartja Ürmösi Károly. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavai Barabás Irma k. a 4. Felolvasást tart Demeter Dénes. 5. Szavai Sándor Erzs. k. a. 6. Elnöki bezáró. Tudnivalók: 1. A gyűlés fel 10 órakor a templomban kezdődik, melután egyleti ügyek tárgyalatnak az iskolában. 2. Közzeneket a helybeli műénekeket pedig az egyleti dalkör fog tartani. 3. Az egyleti persely a kegyes adományokra most is ki lesz téve. 4. Gyűlés után közebe. A résztvevni szándékozók keretnek, hogy megjelenésüket jelentsek be nov. 12-ig a lelkészhez. Székelyderzs, 1906 október 29-én. Sándor Gergely, elnök. Peter Sándor, titkár.

— **A keresztény szociális kurzus folytatása.** A közel multban nálunk megtartott három napos kurzusnak immár mutatkozik a hatása varmegyékben. Az udvarhelyespereskerületi róm. kath. tanítóegylet havasali fiókköre folyó hó 12-én Székelylengyellályn tartandó gyűlése alkalmából a nép számára Gal Imre székelyszentkirályi tanító előadást tart. Ohajtandó volna, hogy az összes tanítói fiók-körök és papi gyülekezetek felekezeti különbség nélkül kövessék ezt a példát s alkalomszerűleg egy-egy helyes irányu előadással ferközzenek be a nép szívéhez. Ne csak kérjünk, hanem adjunk is a nepnek. Ez legyen a jelszó és erős munkássággal talán helyre-pótolhatjuk a társadalom és kormányok évtizedes mulasztásait.

— **Nyilatkozat.** A „Székely Udvarhely” folyó évi 84. ik számában „A városfalvi közbirtokosság érdeje” című, Kis Jenő körjegyző által írt cikkben az van írva: „Az mellékes, hogy a legnagyobb birtokos, a ki részlet területben kivette kerve-kéri a társaságot a visszafogadásra”. E közleményre vonatkozólag — mert e közlemény reám vonatkozik — tisztelettel kívánom kijelenteni, hogy a valóságnak nem felel meg. Ezt a nyilatkozatot csupán azért tettem, hogy a nagy közönség a tiszta valóságnak megfelelő értesítést nyerjen. *Bedő József.*

— **Törekedjünk önállóságra!** Gazdasági önállóságunkat, függetlenségünket csakis önmagunk teremthetjük meg. Helyettünk a szomszéd és az állam közvetlenül nem dolgozhatik, ami javunkra. Nekünk is meg kell fogjuk a dolog végét s törekednünk a boldogulás utja felé. A sült galamb meg senkinek sem repült a szájába és nem is fog oda repülni. Valahányszor az ilyen és ezekhez hasonló, a „Székely-Udvarhely” hasábjain állandóan hangoztatott eszmék gyakorlati megvalósításáról értesülünk, mindannyiszor reménységgel tekintünk a székelység jövője elé. A székelyszentkirályi gazdakör, mely mint első alakult meg varmegyékben, saját költségén mintaméhest épít és tavaszkor benepesíti azt. A vezetést Gal Imre tanító, a gazdakör nagytevékenységű jegyzője vállalta el. Ohajtjuk, hogy varmegyénk gazdakörrei hasonló módon cselekedjenek s mindenki rendezzen be magának mintaméhest.

— **Tárogató hangok** címmel Tihanyi Ferenc joghallgató, helybeli fő-reáliskolánknak volt tehetséges növendéke, egy kuruc-nótás kötetet ad ki Budapesten (VIII. Kölesey-utca 4. sz. 3 ajtó). A 160 oldalra terjedő, díszes kiállítású könyv ára 2 korona lesz, mely szerző címére folyó hó 15-ig beküldendő.

Rókkant- és Nyugdíj-Egyleti ügyek.

— **Választmányi ülés.** A székely-udvarhelyi 138-ik fiókpénztár választmánya hélfőn este 5 órakor a polgári önképző-kör helyiségében általános érdeklődés mellett tartotta fennállása óta második havi rendes

ülését. Az élnöki bejelentéseket, melynek során Szentés Arpád elhalt tag emlékét jegyzőkönyvbe iktatták, Blájer Balázs pénztárnok tette meg havi jelentését s örömdetes tudomásul szolgált, hogy a fiók tagjai október havában 110 re emelkedtek. A „Segítség-gyújtó” elárúsítása ügyében kiküldött bizottság: Blájer Balázs, Duka András, Laiber Dénes és Novák János jelentéséből kitűnt, hogy a helybeli kereskedők azt elfogadták s ezzel az elhunyt egyleti tagok özvegyeinek és árváinak gyámolítása ügyét szolgáló fiók-pénztár idő előtt elnyomorodott tagjainak segélyezésére szolgáló külön-alap javára folyó évi december 8-án rendezendő műsoros fillerestély előkészítésére bizottságot választottak. Több keblü ügy elintézése s a jövő választmányi ülésnek minden hónap első csütörtök napján este 5 órára való kitézése után, az ülés véget ért.

— **Hátralékos tagok törlése.** Figyelműztetjük a Magyarországi munkások rókkant- és nyugdíj-egylete hátralékos tagjait, hogy az alapszabályok 14 §-ára való tekintettel, csekély tagsági járulékaikat pontosan fizessék, mert ellenesetben kitérülhetnek és összes jogaikat elveszítik. A 15. §-ban foglalt gatló körülmények szinten haladéktalanul bejelentendők a pénztárnokhoz. Befizetések havonként az első és harmadik vasarnap délután 2 órájától 3 ig a községi iskola helyiségében eszközölhetők.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1582—1691-ig.

Írta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(76. folytatás.)

De hát e büntető határozattal a hadi szolgálat alól való tömeges kiválás elé állítottak csapdát, minthogy a székelyek csapatonként kezdtek, akkor jobbágnak beállni. Mindazáltal nyomosan hangsúlyozva lön egyszersmind, hogy ez adó a magas porta követelésének fedezésére lesz fordítva. Az adó kötelesek összeírására lesz fordítva. Az adókötelesek összeírására ez alkalommal a fejedelem biztosokat küldött ki, akik jól ismerték a székely viszonyokat. E határozatra való utalással 1620-ban azután a székelyeket kétszer kötelezik a portának fizetendő adóra, a második ízben kapunként egy forintra. A közbe eső időben — az országos cikkelyek hallgatásából következtetve a székelyek adót kétségtelenül nem fizettek. 1621-ben az országgyűlés, mint a mult évben, hasonló terhek hordozására akarja rábizni a székelyeket, de hiába.⁶³ Hogy ezuttal sikerült nekik az adót elhárítani magukról, az a körülmény bizonyítja nyilván, hogy a székelyekre vonatkozó cikkely eredetijében az adófizetés törölve van, tehát elfogadás előtt sikerült azt megváltoztatni. Ugyanazon év szeptemberében az 1616-iki cikkelyre való utalással az országgyűlés 1 ft. török adót ró ki azokra a székelyekre, a kik a „zászló alól kiállottak”, vagyis azelőtt szabadok voltak ugyan, de önként jobbágságba álltak.⁶⁴ Ebből a cikkelyből megtudjuk azt is, hogy a székelyek utalva arra, mely szerint ők zsoldos fizetés és személyes hadi szolgálat által ugy is sulyosan meg vannak terhelve, küldöttség által kérték a fejedelmet arra, hogy mentessenek föl az adózástól s a dolog egyelőre maradjon függőben. A fejedelem az illető cikkelyt csakugyan törléssel az országgyűlésnek visszaküldötte stb.

1622-ben fontos határozat történt ebben a köztelherviselési ügyben. A székelyek megígérték ugyanis hozzájárulásukat a portának fizetendő adóhoz. Adó alá fogták hát azokat, kik az Oláh Mihály vajda betörése után jobbágyok lettek, akár ősjobbágyoknak, akár fejekötött jobbágyoknak hívták őket; csupán a szellés s a valódi ősjobbágyok maradtak adó-

menteseknek. Ősjobbágyok alatt olyanokat értettek, kik a mondott idő előtt olyanokul tekintettek. A megkülömböztető eljárás jövőre nézve proratoet firmo volt érvényesülendő.⁶² Ez a kényes ügy ezzel, ugy látszik egyelőre s végleg elintéződött. Egy összeíró komissiót nézett ki erre nézve a fejedelem és az dolga után látott. De hogy annak megállapításai közmegelegedést nem keltek, nemis kelthettek, a parancsok hosszú sora bizonyítja, melyeket a háromszékiek követeiknek adtak az 1623 július 14-iki gyulafehérvári országgyűlésre. Bizonyára kényes dolog volt is megállapítani, vajjon valaki 20 év előtt ősjobbágy volt-e, vagy pedig ezután lett azzá, annál kényesebb, minthogy e kérdésben csak szóbeli tanúságra lehetett támaszkodni, ebben pedig döntő szerepet az érdek és az egyéni nézet játszott.

A legnyomósabb panaszok ekkor abból álltak, hogy a biztosok olyan ősjobbágyok, a kiket lófőkötől vagy darabontoktól megvásárolt földre telepítettek le, továbbá idegen nemzetséggű jobbágyokat, valamint elszökött és visszajött jobbágyokat is stb. jogtalanul irtak be az adólistába.⁶³ Pláne a székely viszonyokban, a mint el is képzelhető, oly sok csalafintaság volt, hogy előforduló esetkor a legjobb akarattal sem lehetett tisztán látni bennök; érthető hát, hogy a biztosok némi szigorúsággal jártak el, mert az érdekeltek nem csinálta lélekfordulást abból, ha imitt-amott lapithattak, tódithattak, csürtek-csavartak.

A fejedelem és az országgyűlés eme rendelkezései után azt kellene hinnünk, hogy ez az adóalap a következő időkben állandó lett és színormértékül szolgált. Csakhogy már 1622 után mindjárt talánszerűen tűnnek el az adók az országgyűlési cikkelyekből s valamely támaszpont azután sincs, miből követhetethető volna, hogy az 1621-ik év adóztató cikkelyét végre is hajtották. Annak sincs nyoma, hogy a nevezett rendelkezést hatályon kívül helyezték volna. Van szó ugyan a székelyek kapuadójáról, de hát az erre vonatkozó cikkelyek másként nem magyarázhatók, mint ugy, hogy azok csupán a varmegyéken birtokos székelyekre vonatkoznak, mert ott voltak kapuadók. Már 1620-ban, tehát két évvel a nevezett országgyűlési végzés előtt, a székelység mellett olyan székelyek adózásáról van szó, „kiknek a lakoságon vagyon jószágok, ő kegyelmek közt”.⁶⁴ 1626-ból egy cikkelyben ugyanis az van kimondva, hogy vannak a székelyek közt sokan, kik porta szerint fizetnek adót.⁶⁵ Hogy pedig ez a portaadó tényleg varmegye földjén jószágos székelyekre vonatkozik, az 1630-ik év ide vonatkozó ama helyéből tűnik ki kétségtelenül, mely szerint: „A székely uraink atyáinkiai, kiknek ő kegyelmök közül is kapuszámok vagyon, a varmegyékben, szintén vállalják az adófizetést.” És a következő időszakban a kapuszámra vonatkozó törvény cikkelyek, egyszerrűen a varmegyei birtokot értik. — Hogy a Székelyföldön lévő s az 1622-iki országgyűlés végzése szerinti adóköteles jobbágytelek ebbe az adózásba bele nem foglalható, az minden erre vonatkozó cikkelyek és helyek szó értelme szerint kétségen kívül áll.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Szövetkezetek.

Udvarhelyvarmegye helyi érdekű lapjában is foglalkozhatunk bizonyos közgazdasági dolgainkról, foglalkozhatunk különösen a főtli két rokon testvér-egyesülettel, azok országos jelentőségű határozataival, mert hiszen bátran és lehet bizonyos önr-

zettel is mondhatom, hogy ezidő szerint Udvarhelyvármegye Magyarországon első helyet foglal el e két egyesület messzekiható és szociális szempontból igen értékes munkálkodásának teljesítésében, a gyakorlati életre való alkalmazásában.

Ma már megyénkben is a fenti testvér-egyesület közgazdasági érdekeit mintegy 85 gazdakör és ugyanannyi szövetkezet szolgálja.

Ez oly hatalmas szám, oly tekintélyes egyesülése a kisembereknek, hogy ezzel számot kell vessen már mindenki a megyében. — Dacára annak, hogy elég hatalmasak vagyunk, még sem állhatunk meg itt, a fél uton. Munkánk még nem egész, még ma is van egy-egy község, a hova a jelen kor hívó és intó szava még el nem jutott, hol a kisember felszámolására, vagy támogatására a fenti egyesületek meg nem alakultak.

Ezen helyeken szeretném az arra hivatottakat tespedésükhöz felrázni, mintegy e tereken való munkálkodásra serkenteni, mert a mily fontos volt a nép felszabadítása 1848-ban jogi és politikai értelemben, éppen olyan fontos a szövetkezés is gazdasági értelemben.

A szövetkezés nem osztály, hanem társadalmi érdek, nem gazdakérdés, hanem a fejlődés kérdése; nem érdekképviseleti ügy, hanem az emberiség ügye.

De nem csak az emberiség kérdése. Együttal hatalmas kérdés is a vezetésre hivatott társadalom és a felbujtó demagógia között.

A gazdatársadalom nem oszthat földet, a vezető szerepért való versengésnek leghálásabb eszközeit nem veheti igénybe.

A nép gazdasági és erkölcsi életébe való üdvös beavatkozásnak azt a módját, melyet a szövetkezeti tevékenységben találunk fel, fejlesztenünk kell. Egy testként álljunk a szövetkezetek védelmében, mert ez a szabad fejlődés, a társadalmi béke védelme.

Erre pedig, ha valaha — úgy ma van a legnagyobb szükségünk. — Ma a midőn a merkantilisták kicsiny csapatja, mindent elkövet, hogy munkánkat kicsinyelje s minden rossznak a kutforrását a szövetkezetekre hárítsa.

Az O. M. G. E. és a szövetségébe lépett gazdasági egyesületek igazgató-választmányai is foglalkozott azon szinte minősíthetetlen támadással, melyet a kereskedő körök a szövetkezeti eszme ellen megindítottak s elismerve a szövetkezeti szer-

vezetek és egy réteg érdekével szemben a milliók érdeke védelmének szükséges voltát, határozati javaslatban mondta ki, hogy a szövetkezeti eszme minden tereken való jóakaratu felkarolását és terjesztését, a szövetkezetek anyagi és erkölcsi támogatását legfontosabb kormányzati feladatnak tartja.

A fokozódó nemzetközi verseny, az elhanyagolt hitel és értékesítési viszonyok okozta gazdasági, továbbá nemzetközi szociálmunkások izgatásai okozta társadalmi bajok leküzdésének egyik leghatásosabb eszköze a szövetkezés. És pedig azért, mert egymás nélkül, a szövetkezés nélkül boldogulni nem tudó kisembereket is számottevő gazdasági egységgé tömöríti s hitel és fogyasztási szükségleteinek olcsóbb beszerzése; terményeinek közös uton való értékesítésével az anyagi boldogulását biztosítja.

Ezenkívül kiképezi az embereket bizonyos gazdasági és kereskedelmi irányban, míg a szövetkezeti központok támogató és jóakaratu munkáján megtörik a nemzetköziesség ereje.

Ezek az elvek, kijelentések vagy fejlődés igazi és egyedüli helyes útját jelölik meg. Ily eszmék által vezéreltetve, adta közre felhívását hazánk legnagyobb szövetkezeti központja, az Országos Központi Hitel-szövetkezet, a kötelekékbe tartozó szövetkezetekhez is, e felhívásában a Magyar Gazdaszövetség rendes tagjai sorába való belépésre utasítja, igen találó és fontos indokolással.

Vezéreink a kisgazdák uttoró harcossai megtették és megtesznek mindent, a mivel a szövetkezés ügyét szolgálhatják, most már rajtunk a sor, hogy még fokozottabb igyekezettel munkáljunk a gazda-társadalom helyes irányu szervezésén és tömörítésén. A gyengéket bátorítsa hazánk két legnagyobb erkölcsi testületének indokolt határozata, a kételkedőket, a tartózkodókat pedig buzdítsa a Székelyudvarhelyen megtartott impozáns lefolyású szociális kurzusból merített tanulság.

A mely községben még nincs szervezett gazdatársadalom, az arra hivatottak ne késsenek annak létrehozásával. Ne tartsa őket vissza a szövetkezeti eszme ellenségének átka, mert az általunk kijelölt uton boldogulni tudó gazdatársadalom százszorososan leimátkozza azt.

Segítsük a Magyar Gazdaszövetség kitűzött lobogóját minél előbb diadalhoz juttatni. A kisemberek kü-

lönböző hasznos, szórakoztató és gazdasági szervezeteit kapcsoljuk annak kötelekékbe, hogy így lehetővé váljék az emberek gondolkodás módjának egyöntetű irányítása s végülként erőteljes és egészséges gazdasági közvélemény teremtése.

Ami aztán milliók jogos ohajtása lesz, a szerint fog az ország kormányzása mindig igazodni

Adja Isten, hogy mielőbb így lehessen!

Hetser Kálmán.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

Péter Sándor lelkész urnak Homoródvárosfalva. „A városfalvi közbirtokosság érdeke” ügyében beküldött és az ottani állapotokkal részletesen foglalkozó cikelyét — nagy terjedelme miatt — későbbi számainkra kellett hagyni. Jobbnak láttuk volna, ha az egyes kérdéseket külön-külön cikelyben és így az egészet egy cikelysorozatban tárgyalja. Szép kis dolgok annyi bizonyos, amik ott történtek. Reméljük, hogy a lakosság me-terséges igaztásával gyűlésen és másutt felhagynak s az igazság előbb-utóbb kiderül. Addig pedig az illetékes hatóság kötelességet teljesít, ha sürgős vizsgálatot indít a községi bíró eljárása miatt és megfékezi az elszabadult indulatokat

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

A közönséges csukamájolaj

oly undorító szaga és izü, oly nehezen emészthető, hogy a gyermekek és érzékeny betegek részére sokszor szóba sem hozható, de az óriási táp- és gyögyerő, melyet a csukamájolaj bebizonyult tartalmaz, ma már mindenkinek hozzáférhető, mert a Scott-féle Emulsió formájában a csukamájolaj tel-

jesen meg van szabadítva undorító tulajdonságaitól. A Scott-féle Emulsió feltétlenül jó ízü, könnyen emészthető és háromszor oly hatásos mint a közönséges csukamájolaj. A Scott-féle Emulsió sohasem okozza a legesekeleyebb zavart sem és állandóan szemlátomást a legkedvezőbb befolyást gyakorolja a szervezetre.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vívó halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDA I E M I L

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Kiadó szántók és kasszalók.

A bethlenfalvi szélben, Székelyudvarhelyt a Csallókatétőn, a Pusztakert és a Nagyoldalon levő első rendű szántóimat és kaszálóimat haszonbérbe adom. Özv. Kandó Mózesné, Kossuth utca 60. sz. 2-3

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Baross, Borszéki és Kásznói vizek!

Üzletáthelyezés!

Petrozsényi község-raktár! Legelőcsőbb árak!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives párfogatását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legelőcsőbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Legkiválóbb valódi angol és magyar rumok különlegeségei, butélikában és kímérve, ugyszintén minden fajta likörök, a legjobb és leghirvevesebb tea-kanna jegyü teák, tea-sütemények és szalon cukorkák nagyraktára.

Mindig friss fűszerárak!

Képrama készítés!

Adlakítvegezés

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, csúznál és meghűléseknel, bedörzslésésköppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlán:oz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

BETECH PÁL ÉS TÁRSA

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

Névjegyek izléses kivitelben készíthetnek.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásár-csarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átnemt **BOROK** vannak nagy mennyiségben raktáron:

Magyarigeni rizling	80 fillér	Fogy. adóval együtt	70 fillér	Palack borok : Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris, Farcali Furmint stb. fajta kítettő palack borok a legelőcsőbban kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozhatóak. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapra belül sértetlen tisztá állapotban, a székelyudvarhelyi pincéhez szállítást levonva, a felszámított áron visszavételnek.
Mézes fehér	65 fillér	Fogy. adó nélkül	55 fillér	
Siller szekszárdi	47 fillér	Fogy. adóval együtt	37 fillér	
Fehér asztali	45 fillér	Fogy. adó nélkül	35 fillér	
Hegyaljai asztali	78 fillér	Fogy. adóval együtt	68 fillér	
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér	Fogy. adó nélkül	78 fillér	
Tolcsvai szamórhéni 1900 155 fillér	155 fillér	Fogy. adóval együtt	144 fillér	

Első Budapesti Malom-építész és Gépgyár képviselője. KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.